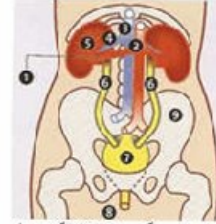

- Nephrotic disease- تەۋەرىك لە سەر نەخۇشپەكانى گورچىلە

گولانە پشدرى - ھۆلەندا

- 1- نۇرى گورچىلە خوتنى، گورچىلە
- 2- Aorta
- 3- Vena Cava Inferior - نۇرى گورچىلە خوتنى بەشى زىرەۋە
- 4- نۇرى خوتنى گورچىلە
- 5- گورچىلە Kidney
- 6- نۇرىكانى مېز چىنەرلە ئوزگە Ureters
- 7- مېز ئان Vesica urinaria
- 8- مېز ئاقش Urethra
- 9- مېز Pelvis

بەشى سېپەم

بۇ دىيار كوردنى زەمىنەى نەخۇشى گورچىلە و ئەو نەخۇشپە تا چ رادەپەك رۆپىشتوۋە دىيار بكرىت، ھەندىك توپزىنەۋە پىۋىستىن.

توپزىنەۋەكان ئە بارەى گورچىلەكان

كام توپزىنەۋە ھەن و ئەوان بۇ چىن؟

بۇ دىيار كوردنى زەمىنەى نەخۇشى گورچىلە و ئەو نەخۇشپە تا چ رادەپەك رۆپىشتوۋە دىيار بكرىت، ھەندىك توپزىنەۋە پىۋىستىن. لە تاقىگەدا مروف توپزىنەۋە لە سەر خوتنى و مېز دەكات. ھەندىك جار پارچەكى زور بچوك لە نەرمەى گورچىلە ئى دەكەنەۋە و توپزىنەۋەى لە سەر دەكەن .

توپزىنەۋە

بۇ دۇزىنەۋەى نەخۇشى لە گورچىلەكاندا پزىشك پىۋىستى بە ھەندىك توپزىنەۋە لە سەر مېز و خوتنى ھەپە. ئەگەر نەنجامەكەيان ئاساى/باش نەبوو ئەۋا دكتور نەخۇشەكە دەنپىرېت بۇ لای دكتورى پىپور بۇ توپزىنەۋەى فراوانتر.

ئەو پزىشكە پىپورانەى كە لە بارەى گورچىلە باش بزانتى، ئەۋانەن Internist, Nephrologist, Urologist .

Internist پزىشكى پىپورە لە نەخۇشپەكانى داخىلى كە يەككە لە ئەم نەخۇشپانە نەخۇشى

گورچيله يه .

Nephrolog پزىشكى داخيليه كه خوى تهرخان كر دووه بهس بو نه خوشى گورچيله كان .
Urolog كه پزىشكى نه شته رگه ره و تاييه تمه ندى هه يه نه به شه كانى گورچيله و ريگاكانى

میزه رۆ دا .

بو كام پزىشكى پىپوره دكتوره كه ت بتي ريت نه وا په يوه سته به گومانى كه هه يه تى و كامه نه خوشيه ي
كه گورچيله هه يه تى .

پيشه كى نه لاي پزىشكى پىپور به ته واوى نه باره ي كيشه و ابر دووى نه خوشيه كه باس ده كريت ،
هه روه ها پزىشكه كه پشكى نه ش ده كات . دوواتر ديسان پزىشك خوين و ميزه دهن ريت بو تويزينه وه .
هه روه ها هه نديك تويزينه وه ي تريس نه نجام دهرين كه ميز لدان و ريگاكانى ميزه رۆ و گورچيله كان
ده بين رين . نه گه ر نه نجامه كانى تويزينه وه كان ديارى كران ، نه وا ده گه ر يته وه بو لاي پزىشكه پىپوره كه تا
نه نجامه كان شينى بكرينه وه . نينجا به گويزه ي نه نجامى نه ووانه بريار ده دريت كه نه خوس پيويسى به
تويزينه وه ي تر هه يه يان نه .

تويزينه وه نه تاقى گه دا

نه تاقى گه دا مروف تويزينه وه نه باره ي ميز و خوين ده كات . نه نجامه كانى تويزينه وه ده ستنيشان ده كهن
كه تا چ راده يه ك كار كرنى گورچيله كان تيك چوون . هه روه ها نه نجامه كان زانيارى به ده ست نه دهن نه
باره ي چو نيبه تى نه خوشيه كه و هويه كانى نه گه رى نه خوشى گورچيله بو نه وه ي كه به ته واوى ده ستنيشان
بكرىت .

تويزينه وه نه باره ي خوين

دوو ماده پيكهاته ي كه نه ناو خوين دا چو نيبه تى كار كرنى گورچيله كان ده ستنيشان ده كهن نه م
مادانه ن Creatinine&Urea :
نه و دوو مادانه پشكون نه ناو خويندا كه نه حالته تى ناسايدا به گورچيله دا تينه په ر . نه گه ر گورچيله
كه متر كار بكات نه وه نه و مادانه نه ناو خويندا ده ميننه وه . هه رچه ند Creatinine&Urea نه ناو
خويندا زياتر بيت نه وه نه وه نده كار كرنى گورچيله كه متر ده بيت . نه نجامى تاقى كرنه وه ي خوين به راستى
هيج زانياريه ك نه باره ي هوكاره كانى نه خوشبوونى گورچيله نادات . به گويزه ي كيشه و نازار و
نيشانه كانى نه و نه خوشيه و نه نجامى پشكى نه جه سته نه بيت هيشتا هه نديك تويزينه وه ي تاييه تى نه
باره ي خوين بكرىت .

تويزينه وه نه باره ي ميز

له تاقیگه‌دا مروّف توئزینه‌وه دهکات له سهر خوین بۆ نه‌گه‌ری هه‌بوونی ماده‌کانی وهک: پرۆتیین، شه‌کره، و خوین له ریگای Teststrip وه .

له‌هلاتی ناسایدا نه‌و مادانه له ناو میزدا نین. هه‌روه‌ها میز له ژیر میکروۆسکۆپ سه‌یرده‌کریت. نه‌گه‌ر میزه‌رۆ پیس بووبیت Infaction نه‌وه میز ده‌نیژریت (زه‌رع) بۆ نه‌وه‌ی جوړی باکتریایه‌که هۆکاری نه‌خۆشییه‌که‌یه بدوژریته‌وه .

له ماوه‌ی 24 کاتژمێردا ریزه‌یه‌ک میز درووست ده‌ییت. توئزینه‌وه به نه‌و ریگایه‌یش ده‌کریت، نه‌و ریزه‌ میزه 24 کاتژمێریه به شیوه‌یه‌کی جیاوازه له توئزینه‌وه له ریگای خوین. نه‌و جوړه توئزینه‌وه زانیاری زور گرنگ ده‌دات به پزیشک بۆ نه‌وه‌ی بزانییت که گوورچیه له ماوه‌ی 24 کارژمێردا تا چ راده‌یه‌ک توانای هه‌یه پاشماوه‌کان له ناو خوین جیا بکاته‌وه. له ریگای Tsetstrip وه به‌س ده‌زاندیریت کام مادانه له ناو خویندان به‌لام توئزینه‌وه له ریگای میزی 24 کاتژمێری به‌ته‌واوی ریزه‌که پاشماوه‌کان ده‌ستنیشان ده‌کات، بۆ نمونه 150 Protein mg جیا بکاته‌وه له 24 کاتژمێردا ریزه‌یه‌کی ناساییه .

Medical Imaging

له ریگای medical imaging وه ناساییه‌کانی گوورچیه و ریگاکانی میز ده‌بیندیرین. نه‌گه‌ر نه‌و توئزینه‌وه به‌رناورد بیکه‌ین له گه‌ل توئزینه‌وه له تاقیگه‌دا، که له وی زیاتر به‌تایبه‌تی خه‌ریکی ده‌ستنیشانکردنی چۆنیه‌تی کارکردنی گوورچیه به شیوه‌یه‌کی گشتیه، به‌لام ریگای medical imaging وه به‌تایبه‌تی خه‌ریکی دیارکردنی هۆکاره‌کانی تایه‌تین و ناساییه‌کان. نه‌وانه به یه‌که‌وه با شیوه‌یه‌کی گشتی زانیاری نه‌دهن بۆ دیاری کردنی هه‌بوونی نه‌خۆشیه‌که ..

سی جوړه medical imaging هه‌ن که کار ده‌که‌ن بۆ دیار کردنی نه‌خۆشی گوورچیه‌کان و ریگاکانی میز: وهک

- Medicalultrasonography
 - Radiography
 - Isotopenscan
- Medicalultrasonography

له ریگای نه‌و توئزینه‌وه‌یه نیستیفاده له نامیتریک ده‌کریت که مه‌وجی ده‌نگ ده‌نیژریت. نه‌و مه‌وجانه له جه‌سته ده‌درین و به‌خیرای ده‌گه‌رینه‌وه و ده‌بن به وینه. به نه‌م شیوه‌یه ده‌تواندیریت گوورچیه له سهر Monitor بدیتیریت.

Radiography

له نهو تهکنیکه دا مروفا ئیستیفاده له مادهیهکی رهنگی دهکات بو نهوهی وینهکان درووست بکات. ئیرده دا سی جوره ریگه توئیزینهوه ههیه بو دهرخستنی نهخوشی گورچيله:

IVP (Intra Venous Pyelogram)

له نهو تهکنیکه دا پيشان مادهیهکی رنگی به ریگای دهرزی له دهست دهریت (تهزریق له بوری خوین)، دووای کهم یان زیاد سی چارهگ نهو مادهرنگینه دهرواته ناو گورچيلهکان، ریگاکانی میزو میزندان. ئینجا دهست به گرتنی وینه دهریت.

دووای که نهو ماده رهنگینه هاته ناو نهش، لهوانهیه ههستیکی ناخوش به نهخوس بدات. نهوهش بو ماوهیهکی زور کوورته. ههندیگ جار پشتویندیکی پان له ناوقه دههستریته بو نهوهی نهو ماده رهنگییه له ناو گورچيله دا ریگریته. مروفا ههست به گرتنی وینه ناکات.

Mictie-Cystogram

نهو تهکنیکه زانیاری له میزندان و ریگاکانی میزو نهواته بهر چاو له کاتی میزکردندا. مروفا له ریگای سوندهیهکی باریکهوه که به ناو میزدوش دا دهباته ژوورهوه و به گویرهی پنیوست مادهی رهنگی له ناو میزندان دهکات. ههر کاتی میزندان پر بوو، ئینجا سوندوکهکه دههستریته دهرهوه. به دووای نهوهدا داوا له نهخوش دهریت که میز بکات. له کاتی میزکردندا دهست به وینهگرتن دهریت.

سونده بردنه ژوورهوه ههندیگ ههستی ناخوش دهدات به مروفا (نهخوش)، نهوهش ماوهیهکی زور کوورت دهخایه نیت و له پيش نهوه ههندیگ جهلی (Jel) سپرکهری ئی دهریت. توئیزینهوهکه کهم یان زیاد ماوهی نیو کاتزیمیر دهخایه نیت.

CT-scan

به تهکنیکی CT-Scan (Computerized Tomography) سهرچاوهیهکی زور له تیشکی Röntgen له سهر به شهکهی که تووئیزینهوهی ئی دهریت دهجووئیتتهوه. ئینجا کوومپیتهر وینهیه که ههنده گرتی و نیشان دهدات له نهو به شهی که Scan ی کردوه.

به نهو شیویه جاری وایه زانیاری بچووک و گرنگ ودههست بهیندریت که نهو زانیاریانا به ریگای Echo&IVP ناییندرین. ههروهها دهوروبهری گورچيلهس به باشی دهیندریت.

بۇ نەنجامى نەو تەكنىكەش مادەى رەنگى Contrast پېويستە. نەو توئزىنەوويە ماوہى چارەگە كاتزمير دەخايەئيت و نەخوش ھەستى پى ناكات .

Isotopenscan

لە رېگای Isotopenscan وە نەخوش لە رېگای دەرزىەوہ ھەندىگ (زۆر كەم) لە مادەى Radioactief وەردەگريت. نەوہش خوى لە ناو گورچيلە و رېگای ميز دا كۆ دەكاتەوہ. ئىنجا دوای نيو كاتزمير مروّف ھەندىگ وینە بە كاميرەى تايبەت ھەئەگريت. لە رېگای تەكنىكى isotopenscan ھوہ گورانكارىەكان/ناناسايەكان دەبيندرين كە نەوان لە رېگای IVP ناييندرين. نەم توئزىنەوہ نازاريكى وای نيە، بيىجگە لە ھەستکردن بە دەرزىەكە كە لە بۆرى خوین ھى دەست دەدریت و نەو مادەى Radioactief كە بەكار دیت، بيىزانە، نەو مادەيە لە ناو لەشدا بيىزەرەر دەكریت و بلاو دەبيتەوہ .

Kidney Biopsy

بۇ نەوہى ووردەكارىەكانى نەخوشى گورچيلە ديارى بكریت، ھەندىگ جار پېويستە بەشيكى (پارچەيەكى زۆر چوووك Biopsy) - لە گورچيلە ئىى دەكەنەوہ. ئىنجا پزىشكىكى تايبەت (پىپۆر) نەو پارچەيە دەخاتە ژير. Microscop نەم پارچەيە بە رېگای دەرزىەكەى تايبەت كە لە پيىستەوہ يەكسەر لە گورچيلە دەدریت، ئى دەكریتەوہ. نەوہ كرددەوويە نەشتەرگەرەيەكى بچوووكە، كە بە شيوہى سركردنى شوینى (گورچيلە) دەكریت. بۇ دئنيای نەخوشەكە رۆژىك دەمىنيتەوہ لە نەخوشخانە لە ژير چاوديرى، چونكە ھەندىگ جار نەگەرى بەربوونى خوینى ھەيە . سەرچاوەكان:

کى U en Uw gezondheid / نووسينى Drs. Sandra Schrooyen & Drs. Luc De Vries

www.nierstichting.nl
www.wikipedia.com